

Malachovské noviny

Občasník ObÚ a občianskych združení v Malachove

číslo 1 – apríl 2015, IX. ročník

Fašiangy odštartovali vystúpením detí

Viac sa dočítate v článku na strane 8.

2. MALACHOVSKÝ PLES zožal úspech

Po veľkom úspechu 1. Malachovského plesu, sme ani netušili, že druhý ples bude ešte väčší záujem. Aj keď si hostia už rezervovali lístky v roku 2014, po skončení 1. plesu, tentokrát o lístky bol enormný záujem. Veď lístky sme dali do predaja v pondelok a už v stredu boli vypredané. Samozrejme že si to niektorí ešte na poslednú chvíľu rozmysleli a voľné lístky boli opäť preč. 2. MALACHOVSKÝ PLES sa konal 31. januára 2015. Pamätáte sa ešte na tú sobotu, keď práve od rána nešla električka pre snehovú kalamitu? Aj deň predtým v niektorých častiach Malachova už bol výpadok prúdu a keď to pokračovalo aj v sobotu, už sme mali plno telefonátov, či sa ples ruší, či bude, ako sú na tom elektrikári a pod. Nič sme nerušili a pevne sme verili, že aspoň do tej 17 hod. to elektrikári zvládnu. Pripravovali sme náhradné riešenia s nabíjaním generátorov, kupovaním sviečok a pod. Našťastie o 16 hod. sa konečne rozsvietilo! Moderátormi plesu boli opäť Mária Sláviková, zástupkyňa riaditeľky ZŠ s MŠ Malachov, spolu s Marošom Horníkom, predsedom OZ Malachovská škola. Tanečný pár Juraj Jankovich a Veronika Roštárová, z tanečnej školy Janette Fáberovej,

sa nám predstavili úvodným valčíkom, ako aj mixom Latinsko-amerických tancov a po ich vystúpení nás očarila detská tanečná skupina Country tancom a následne s choreografiou

veď bolo aj z čoho vyberať (20 cien!) a prvá cena bol netradične Televízor! Prasiatku sa ušlo "iba" druhé miesto. Týmto chceme vyjadriť SRDEČNÉ POĎAKOVANIE všetkým sponzo-

rom, ktorí nám prispeli na uvedenie tombolu. Menný zoznam sponzorov bol vyvesený na vchodových dverách do sály, ako aj zasadací poriadok, takže nikto netápal, kde asi bude sedieť, lebo prítomných sme aj predpisovo usádzali k stolu.

Počas celého večera nám hrala hudobná skupina Bend DUO a o pól noci aj ľudová hudba HRON.

Za uvedenie akcie ďakujeme: Ivanovi Barteltovi, Jarke Barteltovej, Márii Slávikovej, Marošovi Horníkovi, Zuzane Púpavovej, Lucii Jančovej, Petrovi Necpálovi, Patrikovi Horníkovi, Dominike Bičanovej Stanke Mancelovej, Lucii Bystrianskej, Ľube Kubišovej, Lýdii Boďovej, Linde Zlevskej, Ferkovi Zlevskému a Alene Gajdošovci.

za OZ Malachovská škola Zuzana Púpavová

Takto fantasticky sme sa bavili. foto: Maroš Horník

"Čeče Reče". Zožali veľký aplaus! A ples bol otvorený! O menu sa nám opäť postarala reštaurácia Fishmen, ktorá nás zatiaľ nesklamala. Zlatým klincom plesu bola bohatá tombola,

Z obsahu

INFORMUJEME VÁS s.2
Malachov pripravuje nový program rozvoja obce...

AKTUÁLNE . . . s.3
Za vypaľovanie trávy zaplatíte pokutu

ZASLUŽIA SI POCHVALU. . . s.4
Starostka ďakuje

TAK TOTO NIE . . . s.5
Kritické okienko

SPRÁVIČKY ZO ŠKOLIČKY s.6
Košice vlakom

PRÁCE NAŠICH DETÍ s. 7

KULTÚRA s.8
Fašiangová veselica trvala do rána

KLUB DÔCHODCOV s.9
Činnosť OZ Klubu dôchodcov MALACHOVČAN

Z HISTÓRIE NAŠEJ OBCE . . . s.10
Dikálne súpisy z rokov 1715 a 1720 v obci Malachov

KULTÚRA. . . . s.12
Divadlo má nového šéfa

Malachovská dolina s.13
Ako sme určovali vek čerešní...

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť informuje

V priebehu roka 2014 bola skolaudovaná verejná kanalizácia a časť kanalizácie bola odkúpená vodárenskou spoločnosťou.

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť Banská Bystrica, ako prevádzkovateľ verejnej kanalizácie a ČOV, je oprávnená uzatvoriť písomnú zmluvu o odvádzaní odpadových vôd s producentami, ktorý odvádzajú odpadové vody zo svojich nehnuteľností do verejnej kanalizácie vo vlastníctve StVPS a.s. (Zák. č. 442/2002 Z.z. §23)

Od roku 2014 v Malachove Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť vykonáva miestne overovanie skutočného napojenia na verejnú kanalizáciu jednotlivých rodinných domov. Overenie napojenia na verejnú kanalizáciu, odčítanie vodomeru, vyhotovenie revízií správ kanalizačných prípojk, vyhotovenie evidenčných kariet kanalizačných prípojk a podklady pre uzatvorenie nových obchodných zmlúv na "vodné + stočné" vykonávajú zamestanci StVPS a.s., ktorí sú pre túto činnosť poverení vedením spoločnosti.

1.Obyvatelia sú povinní vyplniť formulár **"Prihláška na dodávku vody z verejného vodovodu a odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou"**, ktorá sa nachádza

na obecnom úrade. Týka sa to iba občanov, ktorí sú už na kanalizáciu pripojení (ti, ktorí nie sú, majú termín na pripojenie a vyplnenie prihlášky do 15.5.2015) a občanov, ktorí prihlášku vyplnenú ešte nemajú.

2.Obyvatelia budú následne kontaktovaní pracovníkmi StVPS a.s.,

3.Obyvatelia sú ďalej povinní sprístupniť pracovníkom StVPS a.s. svoju nehnuteľnosť za účelom kontroly napojenia na verejnú kanalizáciu.

Bližšie informácie o celom procese prípravy zmluvy na odvádzanie odpadových vôd Vám radi vysvetlíme na obecnom úrade.

Záverom je potrebné uviesť, že odvádzanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie a vôd z povrchového odtoku bez uzavretej obchodnej zmluvy je v zmysle Zákona č.442/2002 Z.z. o verejných vododoch a verejných kanalizáciách neoprávneným odberom a neoprávneným vypúšťaním a prevádzkovateľ môže využiť všetky zákonom stanovené postupy voči takémuto producentovi a tiež je obsiahnuté v §40 uvedeného zákona a je kvalifikované ako priestupok s možnosťou uloženia pokuty príslušným úradom.

ObÚ

Malachov pripravuje nový program rozvoja obce do roku 2020

V súčasnosti je tvorba Programu rozvoja obce Malachov (skr. Program) aktuálnou témou nielen vo vzťahu k príprave Slovenska na nové programovacie obdobie vo väzbe na podporu z EÚ fondov ale najmä preto, že Zákony č. 503/2001 Z.z. a č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja ukladá túto povinnosť obciam cit. "schvaľovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce a zabezpečovať jeho plnenie." Program je tiež podstatným dokumentom pre schválenie projektov zo štátnych aj zahraničných fondov určených na rozvoj v rokoch 2014 -2020. Obec pripravuje vypracovanie nového rozvojového dokumentu - Program rozvoja obce Malachov 2015-2020 pre nás všetkých, ktorí v obci Malachov žijeme, pracujeme, podnikáme a zúčastňujeme sa akéhokoľvek rozvoja okolo nás. Potrebujeme ho všetci aby sme vedeli dobre programovať rozvoj našej obce. Výsledkom budú naše spoločné ciele a návrh opatrení ako ich dosiahnuť.

Program je pre nás všetkých, vyjadríme svoj názor.

Vyjadríme svoj názor, zúčastníme sa procesu programovania a pomôžeme naprogramovať rozvoj našej obce tak, aby sme do roku 2020 správne smerovali svoje ekonomické, ľudské aj iné zdroje do toho, čo máme "silné" a jedinečné a do toho, čo nás trápi, čo treba riešiť pre spokojnosť nás všetkých a pre lepšie podmienky pre prácu, oddych a život v našej obci.

Ako sa zúčastniť programovania?

Prvým krokom je vyplnenie anketu ako dotazníka (budú aj rozdistribúované do schránok) pre účel prieskumu vašich názorov a potrieb pri riešení Programu rozvoja 2014-2020. Priložený dotazník slúži k prieskumu verejnej mienky, názorom verejnosti k problémom obce a návrhy verejnosti ako problémy riešiť. Je potrebné ho vyplnený vložiť do schránky na OÚ alebo ho poslať elektronicky na mail: ou@malachov.sk, alebo starosta@malachov.sk do 5.5.2015. Každý, kto prejaví záujem o aktívnu účasť v procese, môže sa zúčastniť verejného stretnutia dňa 11.5.2015 o 17,00 v KD Malachov.

Základné informácie o Programe rozvoja obce

Program rozvoja obce (ďalej len Program) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so zákonom 539/2008 Z.z.a 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa metodiky OZ KRTKo spracovanej v rámci Programu obnovy dediny "Programovanie trvaloudržiateľného rozvoja vidieckych mikroregiónov" ako spracovávať strategický dokument programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja združenia vidieckych obcí (autor: Ing.arch. Iveta Kavčáková a kol.). Vypracovaním Programu rozvoja obce sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít.

pokračovanie na strane 3

Malachov pripravuje nový program rozvoja obce...

dokončenie zo strany 2

Zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry. Program sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť. Výsledkom tohto má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie Programu.

Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
Zákon č. 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja §8 cit.

Program rozvoja obce

(1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie

obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu

rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít,

ilustračná foto - Dni obce Malachov- foto L.Kubišová

rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu

inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

(4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Ing. arch. Iveta Kavčáková, OZ KRTKO

Za vypaľovanie trávy zaplatíte pokutu

Vážení spoluobčania, v súvislosti so zabezpečením ochrany lesov pred požiarmi a jarným vypaľovaním trávy, Vás chceme upozorniť na dodržiavanie povinností vyplývajúcich z § 8 písm. a) a § 14 zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov. Tento zákon tu upravuje povinnosti právnických osôb, fyzických osôb podnikateľov a fyzických osôb o povinnosti „zabezpečiť plnenie opatrení v súvislosti s ochranou lesov pred požiarmi, ktoré sú v jej vlastníctve, správe alebo v užívaní“. Ide najmä o dodržiavanie zásad protipožiarnej bezpečnosti v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov, t.j. v jarnom a suchom období. Predmetný zákon zakazuje:

1. Fajčiť alebo používať otvorený plameň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru.

2. Vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov.

3. Zakladať oheň v priestoroch alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu.

4. Vykonávať činnosti, na ktorých výkon nemá osobitné oprávnenie alebo odbornú spôsobilosť, ktoré sa z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti vyžadujú na ich vykonávanie.

5. Vyzvať bezdôvodne požiarny poplach, privolať bezdôvodne hasičskú jednotku alebo zneužiť linku tiesňového volania.

Porušenie tohto zákona je možné podľa § 61 zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov postihnúť pokutou pre fyzické osoby vo výške 331 euro a pre právnické osoby alebo pre fyzické osoby – podnikateľov vo výške 16 596 euro. Podľa § 62 citovaného zákona je možné uložiť blokovú pokutu za priestupok na úseku ochrany pred požiarmi fyzickej osobe do 100 euro. Vzhľadom na uvedené, Vás žiadame o rešpektovanie zákazu vypaľovania suchej trávy pri práci v záhradách a v prírodnom prostredí.

Zároveň upozorňujeme na povinnosť poskytnúť osobnú a vecnú pomoc pri zdolávaní požiarov podľa § 46 a § 47 zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov. Je potrebné si uvedomiť, že šírenie lesných požiarov je veľmi intenzívne a ich likvidácia je častokrát vzhľadom na neprístupnosť terénu veľmi zdĺhavá na čas a náročná na sily a prostriedky. Žiadam preto všetkých spoluobčanov, aby svojim ľahkovážnym správaním nevytvárali predpoklady pre vznik lesných požiarov.

Zachovajme si spoločne krásu a zdraviu prospešný vplyv našich lesov aj pre ďalšie generácie.

Obú

Čo s túlavými psami?

Pre odpoveď na otázku o voľnom pohybe psov po našej obci sme si zašli priamo do obecného úradu. Ako informovala starostka obce Lucia Ferenc Gajdúšková, riešenie tohto problému je plne v kompetencii a zodpovednosti obce. „Obec sa bude teda riadiť predpisom č. 282/2002 Z.z. zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov a všeobecne záväzným nariadením obce Malachov č. 43/2003 o vedení psa mimo chovného priestoru. Na základe vymenovaných predpisov je zakázaný voľný pohyb psov na verejných priestranstvách v intraviláne obce a je možné uloženie pokuty do výšky 165 euro za nerespektovanie tohto nariadenia.“ Tak isto je povinný ten, kto vedie psa, bezprostredne odstrániť výkaly, ktorými pes znečistil verejné priestranstvo a za nedodržanie tohto nariadenia je možné uložiť pokutu vo výške 65 euro. Prosíme Vás, rešpektujte tieto predpisy. Ak by niekto videl v obci túlavého psa, dajte hneď info na obecný úrad.

jb

Zberný dvor je od 1.4.2015 opäť v prevádzke. Bude otvorený každú stredu v čase od 8,00 do 11,00 a od 15,00 do 18,00 hodiny.

POĎAKOVANIA, POCHVALY

STAROSTKA ĎAKUJE

Chcela by som zaradiť do novín aj pravidelnú rubriku poďakovaní.

Je dôležité, aby sme všetci vedeli o tých z nás, ktorým patrí za ich nezištnú pomoc poďakovanie. Veľmi si vážim každého z Vás, ktorí mi pomáhate a prispievate tak ku skrášleniu a skvalitneniu byvania v našej krásnej dedinke. Moje veľké ĎAKUJEM patrí tentokrát hlavne:

1. "mojim" dievčatám na úrade, za ich samostatnú a kvalitnú prácu, môžem sa na nich spoľahnúť,
2. "mojim" poslancom a "mojej" kontrolórke, ktorí mi pomáhajú pri dôležitých rozhodnutiach,
3. Maľovi Pálovi, za všetky informácie, za požičiavanie vozíka na zber plastov, za odstraňovanie čiernych skládok a za všetko ostatné, čo pre obec robí, je toho veľa,
4. Jankovi Oravcovi, za poskytnutie materiálu na opravu kúrenia v KD,

5. aktívnym pracovníkom, ktorí nemalou mierou prispievajú k poriadku v obci,
6. pánovi Gajduškovi, za všetku pomocnú prácu na projektoch a za manuálne zapínanie a vypínanie verejného osvetlenia v čase poruchy,
7. rodine Gajduškovcov, ktorí zasponzorovali vybavenie kuchynky v KD (2 x elektrická rúra, mikrovlnka, varná kanvica, digitálna váha, elektrická panvica, pokladnica, farba na stenu, celé v hodnote cca 600 euro),
8. pani Anke Kontrovej, za všetku prácu na projektoch,
9. Andrejovi Lavrikovi, za rady a za pamäťovú SD kartu 32 GB,
10. Janke Bušovskej, za skrinky do obecnej knižnice,
11. Tomášovi Kubišovi, za autorádio do obecného auta,
12. Majke Slávkovej, za perfektnú spoluprácu pri riešení vecí školských a škôlkarských,
13. Jožkovi Kozákovi, za vypracovanie výkazu a výmeru pre potreby rekonštrukcie KD a ZŠ s

MŠ,

14. Tomášovi Kubišovi, za pomoc pri žiadaní o darovanie motorového vozidla pre obec od Ministerstva vnútra SR,
15. Katke Ivančákovej a jej manželovi, za pomoc pri riešení problémov s vysporiadaním miestnych komunikácií v spolupráci so Slovenským pozemkovým fondom,
16. pánovi Jánovi Šimovi, za jeho cenné rady a darovanie PC s tlačiarňou a skenerom pre ZŠ s MŠ,
17. pánovi Vladovi Klimovi a Matúšovi Gregorovi za ich promptné riešenie kalamiťných situácií v obci, vrátane prác, kde je potrebná ťažká technika,
18. Ľubke Kubišovej, za jej príspevok na web stránku,
19. bratom Haringovcom za ich okamžité zareagovanie a splnenie spadnutého stromu na hlavnej ceste počas snehovej kalamity a p. Jánovi Dobrotovi a Jurajovi Homolovi za dobrú spoluprácu,

pokračovanie na strane 5

Slovo starostky obce

Pozdravujem Vás, milí spoluobčania, v mojom volebnom príslube sa nachádza aj bod, že budem pravidelne a čo najpodrobnejšie informovať o veciach týkajúcich sa nás všetkých, o mojej práci, o práci celého tímu. A tak sa Vám po prvýkrát prihovám, aby som Vás poinformovala o mojich činnostiach za prvých 100 dní v úrade. Samozrejme, nie je priestor na to, aby som rozpisala všetko, čo som urobila, preto spomeniem len niektoré, pre mňa možno tie najdôležitejšie veci.

V prvom rade som splnila sľub, ktorý som dala na predstavovaní a to:

- zaviedla som schránku nápadov, podnetov a pripomienok. Je umiestnená na stene vedľa vchodových dverí do obecného úradu,
- informujem občanov o všetkom podstatnom, čo sa v obci deje jednak na sociálnej sieti a jednak mailami (tu by som chcela poprosiť všetkých, ktorí majú záujem o odoberanie informácií, aby mi napísali na mail: starosta@malachov.sk, budem rada, ak sa databáza mailových adries rozrastie),
- zmenila som úradné hodiny v prospech občanov - posunuli sme ich ráno o 15 minút skôr a v stredu sme tu pre Vás do 17,00. Okrem iného sme tým získali priestor na informovanie cez obecný rozhlas v čase, kedy je doma už viac občanov,
- zmenila som operátora na mobilnom telefóne a tým šetrim pre obec mesačne cca 25 euro oproti minulým rokom,
- v banke som zmenila balíček služieb a tým môžeme mať poplatky za vedenia účtu nulové, oproti 30-40 euro mesačne doteraz,
- dala som spraviť bezplatnú analýzu poisťiek, ktorá je stále v procese, ale som presvedčená o tom, že opäť len ušetríme,
- ustanovila som správcu kultúrneho domu a obecného úradu. Táto funkcia je na báze dobrovoľnosti a to za symbolickú odmenu - 10 euro v čistom mesačne. Jeho náplň práce je obsiahla, preto ju nebudem teraz rozpisovať, ale je kedykoľvek a komukoľvek k dispozícii,

- podarilo sa mi nájsť firmu, ktorá nám bude bezplatne odvázať pneumatiky z obce. Za mesiac apríl je ich treba v stanovené hodiny uskladniť v našom zbernom dvore,

- v spolupráci s Katkou Ivančákovou a jej manželom sa mi podarilo priviesť do úspešného konca prenájom nevysporiadaných miestnych komunikácií zo Slovenského pozemkového fondu,

- spolupracujem s p. Kavčákovou na príprave PHSR (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), ktorý je potrebné vypracovať na roky 2014 - 2020,

- v spolupráci s Tomášom Kubišom som v mene obce požiadala Ministerstvo vnútra SR o darovanie vyradeného motorového vozidla (to, ktoré máme nie je v poriadku, je staré, rok výroby 2001, má najazdených cca 370 000 km a nie je spoľahlivé. Zostalo by už len na zvoz plastov a likvidovanie čiernych skládok),

- dala som opraviť všetky nefungujúce lampy verejného osvetlenia,

- reklamovala som označenie retardérov (nakolko farbu na nich už nie je vidno) s príslubom opravy v priebehu apríla 2015,

- dala som opraviť dlažbu na "námestí", nakolko viaceré dlažbové kocie bolo uvoľnených. Zatiaľ to bolo formou reklamácie,

- reagovala som na výzvu Ministerstva školstva na rozšírenie kapacít - žiadala som o rekonštrukciu budovy školy a škôlky, nakolko toto je veľmi potrebné urobiť, aby deti boli vo vyhovujúcejších podmienkach (výmena strechy, okien, zateplenie, hydroizolácia stien, ...)

- žiadala som Ministerstvo financií o dotáciu na rekonštrukciu a modernizáciu rozhlasu v obci (výmena drôtového systému s niekoľkými nefungujúcimi ampliónmi za bezdrôtový, s pokrytím aj nových častí obce),

- žiadala som Ministerstvo financií o dotáciu na rekonštrukciu kultúrneho domu (výmena okien, dverí, brány, zateplenie stropu a vnútorných stien, hydroizolácia prednej steny, nákup gamatiek, stoličiek,...),

- v tejto chvíli pracujem na úplne novom verejnom obstarávaní na verejné osvetlenie, keďže to pôvodné neprešlo (výmena súčasného veľmi energeticky náročného osvetlenia za LED - úsporné). Tento bod je zatiaľ najnáročnejší na prácu, čas, komunikáciu s rôznymi inštitúciami, či služobné cesty, nakolko sme vo veľkom časovom strese,

- vyhlásili sme výberové konanie na post riaditeľa/riaditeľky školy (súčasnej riaditeľke sa skončilo 5 ročné funkčné obdobie a zo zákona sme povinní vyhlásiť nové výberové konanie),

- a samozrejme každodenné riešenie množstva úloh a vedenia množstva rokovaní s našimi občanmi a inštitúciami ako napr. vodárne, elektrárne, Puffeko, úrad pre verejné obstarávanie, právnicki, úrad práce, mestský úrad, primátor mesta, slovenská inovačná a energetická agentúra, implementačné agentúry, banka, obvodný pozemkový úrad, projektanti, a inými úradmi, inštitúciami a firmami,

- zúčastňujem sa rôznych snemov ZMOS, konferencií, školení, porád a schôdzí,

- zhaňam sponzorov na rôzne akcie v obci.

V nasledujúcich týždňoch sa pripravujú výzvy na poskytnutie dotácií aj na rekonštrukciu miestnych komunikácií, regeneráciu sídiel (rekonštrukcia námestí) a zateplenie obecných budov, do ktorých sa taktiež mienim zapojiť. Všetky reakcie na dotácie od rôznych ministerstiev nás zatiaľ nič (okrem poštovného) nestáli.

Nie je zaručené, že sa mi podarí na niečo reálne aj peniaze získať, ale keď nie z týchto zdrojov, budem hľadať inde. Urobím všetko, čo bude v mojich silách, aby sa nám podarilo vylepšiť si životné prostredie, či život ako taký ... Chcela by som Vás zároveň poprosiť, ak by ste niekto vedeli o nejakých možných sponzoroch, prípade ak máte nejaký nápad na finančné zdroje, alebo vedomosť o nejakých grantoch, dajte mi vedieť. Budem veľmi rada.

pokračovanie na strane 8

KRITICKÉ OKIENKO

Mili spoluobčania, chcela by som, aby sa aj toto okienko stalo pravidelnou súčasťou našich novín, aby sme všetci videli, čoho sú niektorí (ja pevne verím, že nie Malachovčania) schopní. Zároveň by som Vás chcela poprosiť o spoluprácu pri riešení tohto problému. Pri nájdení nejakej čiernej skládky, alebo pri odhalení nejakeho "dobráka", ktorý nám takto zámerne ničí naše prostredie, prosím, kontaktujte hneď obecny úrad, alebo priamo mňa (0918 36 36 29). Ak sa totižto vinník nenájde, všetky náklady na ich odstránenie znáša v plnej miere obec, z peňazí nás všetkých.

Uverejňujem pár obrázkov, aby ste mali predstavu o čom hovorím. Je neopustiteľné, že jedni sa snažia a robia všetko preto, aby sme mali krajšie a zaujímavejšie prostredie a druhí sa bavia tým, že všetko ničia a rátajú s našou ľahostajnosťou, alebo že prižmúrimo oči a nebudeme chcieť nič vidieť, ani počuť

...pokreslená tabuľa ...

1. Vysypané ovocie na pršianskej ceste: 2/2015. Keby chcel niekto nakrmiť zvieratká,

nevysype to ku ceste a hlavne nie pomaranče a mandarínky.

2. Rozobraté auto vyhodené taktiež v hore na pršianskej ceste: 3/2015

3. Vysypaný stavebný odpad na tom istom mieste a tiež v kontajneroch na komunálny odpad, ktorý nám Puffeko odmietlo potom vyňať: 3/2015. Keďže vinníka, ktorý naplnil kontajnery na oťocke stavebným odpadom a zvyšok vysypal do hory poznám (bol mi oznámený), prosím ho touto cestou, aby prišiel na obecny úrad sám od seba a zaplatil odvoz kontajnerov v hodnote 150 euro a odstránil odpad z hory. Ak nie, budem to riešiť inak.

4. Poškodené náučné tabule na "krvavej studničke": to sa deje priebežne niekoľkokrát ročne (stále keď tabule opravíme, osadíme ich, do niekoľkých týždňov sú poškodené opäť)

Dúfam, že takýchto fotografií a informácií bude čím ďalej tým menej, až zaniknú úplne a budeme sa môcť hrdiť krásnou, upravenou a čistou dedinou, potokom, aj okolím.

Vaša starostka

...vrak auta...

Hora nie je smetisko!

POĎAKOVANIA, POCHVALY

dokončenie zo strany 4

20. páňovi Ivanovi Gálusovi, za vypracovanie revízií správ pre plynové zariadenia,
21. všetkým organizátorom rôznych podujatí a všetkým prispievateľom na sociálnej sieti ako aj na nete, ktorí tým prejavujú záujem o veci verejné,
22. Vladkovi Očenášovi, za všestrannú pomoc pri riešení stavebných otázok,
23. Maňovi a Milanovi Mojžišovcom, p.Bedrikovi, za dočasnú opravu hornej časti Ortútskej cesty,
24. Dôchodcom a záhradkárom za vyčistenie cintorínov a za brigádu v sade
25. Ondrejovi Slivkovi, za jeho pomoc a rady.

Ľudí, ktorí chcú pomáhať a pomáhajú je našťastie v našej obci veľa. Ja len dúfam, že som na nikoho nezabudla a že aj naďalej si budeme takto aktívne pomáhať, aby sme spoločnými silami vybudovali z našej dedinky to najkrajšie a najútulnejšie miesto pre život :. Ešte raz Vám všetkým veľmi pekne ďakujem.

Vaša starostka

KOŠICE VLAKOM

Keď v televíznych novinách zaznela správa, že deti budú môcť cestovať vlakom zdarma, hneď som si povedala: "Toto musíme využiť." Deti sa na vlastivede práve učili o Košiciach. "Čo keby sme si Dóm sv. Alžbety pozreli na vlastné oči?" Zašla som na železničnú stanicu a zistila som si všetky potrebné informácie. Do konca marca nám stačí zoznam detí, potom už musí mať každé dieťa kartičku. Najprv učiteľov zarazila osemhodinová cesta vlakom. Druhá dilema bola, či naši živáni budú schopní učiť sa vo vlaku. Našťastie máme akčných učiteľov, nezľakli sa, dali hlavy

zdali a museli sme vystupovať. Cesta ubehla vďaka organizovanej činnosti veľmi rýchlo.

V Košiciach sme prechádzali cez most, kde bola zamknutá láska. Vstúpili sme do najkrajšieho kostola Slovenska. Videli divadlo, prírodovedné múzeum. Boli sme v trezore s košíckym zlatým pokladom. Krmili sme holuby a každú chvíľu sme chodili cikať. Košice boli rozkopané. Hlboko v zemi bolo obrovské potrubie. Deti boli presvedčené, že také veľké môže byť len na ropu. Opýtali sme sa robotníkov. Záhada bola vyriešená. Bola to košícká stoka.

Cestou späť sme nastúpili na vlak do Margecian. Bol úplne plný. Na začiatku boli stolíky, kde mnohí cestujúci pracovali na notebookoch. V ďalších vozňoch boli taktiež ako vpredu sedadlá s krásnou potahovou látkou. Smerovali sme do detského vozňa, kde nám všetci museli uvoľniť miesto. Ale my sme dobre vychovaní, tak sme sa so staršími o miesto podelili. Detský vozeň bol krásny - detský motív na potahoch, nálepky rozprávkových postavičiek, rozkladací stolík Človeče nehnevaj sa. Sprievodkyňa mala deti rada: "Urobíme deťom radosť? Zhasnem im svetlo v tuneli." Deti od nadšenia tieskali a písali. V Margecianoch sme hneď prestúpili na vlak do Banskej Bystrice. Cestovali sme do Slovenského

...Košice v plnej kráske ...

dokopy a vymysleli perfektnú organizáciu celej exkurzie.

Na vyučovaní sme sa na exkurziu pripravili. Na mape sme si vyznačili trasu pomocou obrázkov, hľadali sme zaujímavosti o miestach, kde bude vlak stáť. Chodili sme po Košiciach pomocou programu Google Earth.

O šiestej hodine ráno sme sa stretli na železničnej stanici, kde sme sa rozdelili do skupín a poučili o bezpečnosti. Na stanici sme sa učili, ako zistíme, kde máme ísť, do ktorého vlaku máme nastúpiť. Cestovali sme do Zvolena a tam sme prestúpili na rýchlik. Mali sme kúpené miestenky, každý žiak mal svoje miesto. Uložili sme sa, najedli a začalo vyučovanie. V každom kupé bol učiteľ, ktorý rozdal už pripravené zošity so slepými mapkami. Pozorovali sme, hľadali, porovnávali krajinu s mapou, určovali sme, čo je vpravo, čo vľavo, kde leží Maďarsko, ktorým smerom ideme, ako je to na mape. Dozvedeli sme sa niečo o nových mestách, uplatňovali sme čítanie s porozumením, sledovali rieky, hľadali sme ich názov na mape. Najviac nás upúťali hrady. Sledovali sme, za aký čas sme prešli určitý úsek, ako je vyznačený na mape. Hlavne tí najmladší boli prekvapení: "Za taký čas sme prešli len tento kúsok?" Sledovali sme vzdialenosti medzi mestami, premieňali kilometre na metre a počítali s hodinami, minútami a sekundami. Počas angličtiny cez flashcards (kartičky s obrázkami) boli deti vtiahnuté do príbehu - o našom cestovaní. Využili známú slovnú zásobu a naučili sa aj veľa nových slov. Ani sme sa nena-

...vo vlaku cestou do Košíc ...

raja. Bolo zaujímavé vidieť túto zamrznutú a snehom pokrytú časť Slovenska a porovnať ju s rozkvitnutým juhom. Sledovali sme potôčik, ako tečie vpravo. Z druhej strany hory sa objavil potôčik, ktorý tiekol vľavo. Boli to dve z troch riek, ktoré pod Kráľovou hoľou pramenia. Ocitol sme sa na Horehroni a pozorovali potôčik Hron, ako priberá okolité potoky a rastie na veľkú rieku. Videli sme, prečo sa tu ľudia v minulosti živili hlavne drevorubačstvom. Zaspievali sme si, zahrali rôzne hry, ale najviac sa deťom páčilo, keď zistili, že si môžu v kupé urobiť letisko.

Od januára do Veľkej noci sme toho stihli veľa

Navštívili sme Štátnu operu a pozreli si balet Ferdo mravec. Vo februári k nám prišlo Bábkové divadlo na Hrázcestí a predviedli pôsobivé Rozprávky na brušku. Konalo sa školské kolo Hviezdoslavovho Kubína kde predsedkyňa poroty pani Gajdušková vyhodnotila najlepšie deti v poézii a v próze. Našu školu reprezentovali:

poézia I.kategória-Margarétka Cholvádová,

poézia II.kategória-Michalka Cholvádová,

próza I.kategória-Martinko Ťažký.

Do regionálneho kola postúpila a našu školu ďalej reprezentovala Margarétka Cholvádová. Dvakrát sme sa učili v Tihányiovskom kaštieli - zážitkové učenie. Na hodinách sme sa venovali finančnej gramotnosti. Prezentačné zručnosti sme si už druhý a tretikrát skúšali pri bylinkovom čaji, kde sme rozprávali o svojich prečítaných knihách. V knižnici Mikuláša Kováča sme mali zážitkové učenie o Danielovi Hevierovi. Deti v školskom klube pravidelne chodia do dielni, do malachovskej knižnice a zoznamujú sa s knihami školskej knižnice. Najzaujímavejšie bolo učenie sa vo vlaku, kde sme videli veľkú časť Slovenska. Už je jar a keď nám to počasie dovoľí, budeme vonku tráviť toľko času, ako sa len dá. Hriech by bol nevyužiť, že sme škola v takej nádhерnej prírode.

Katarína Cholvádová

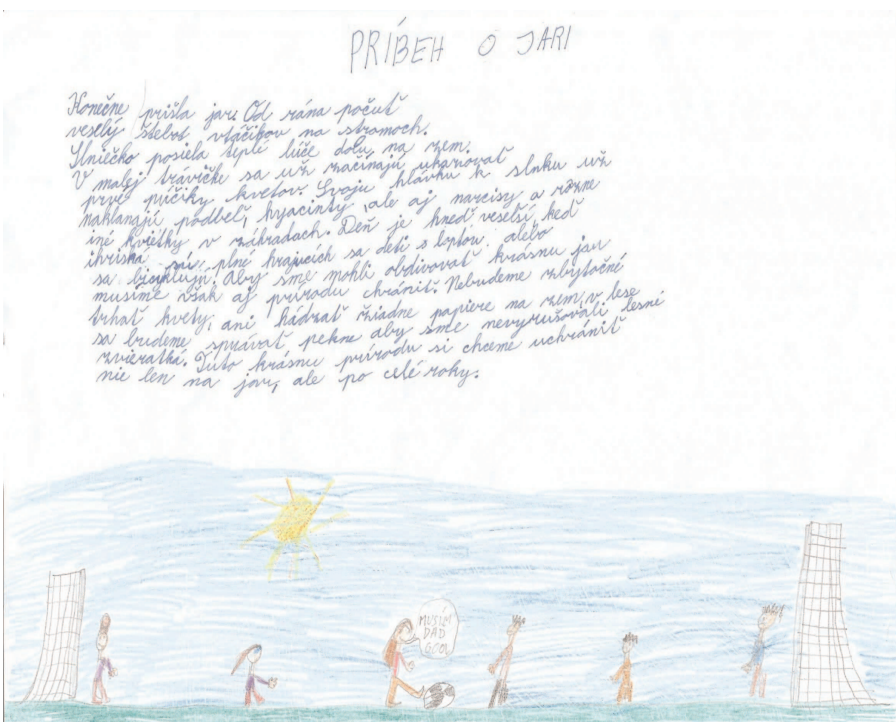
...vynášanie Moreny...

SLOVO STAROSTKY

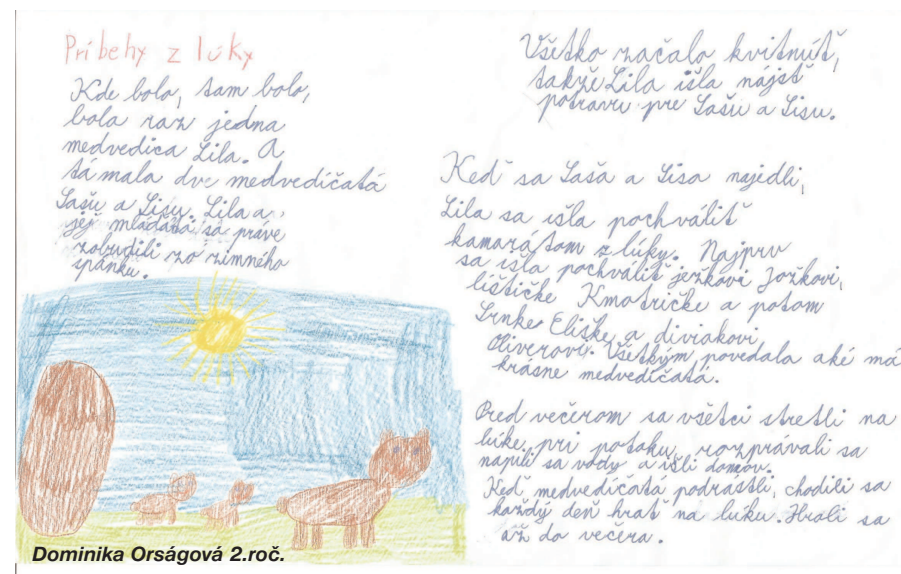
dokončenie za strany 4

Potešilo by ma tiež, keby sa v novinách ujala aj pravidelná rubrika s príspevkami od našich detí (eseje, básne, poviedky, kresby,...). Vyzývam preto rodičov a tiež pani učiteľky, aby deťom pri odosielaní svojich výtvorov pomohli.

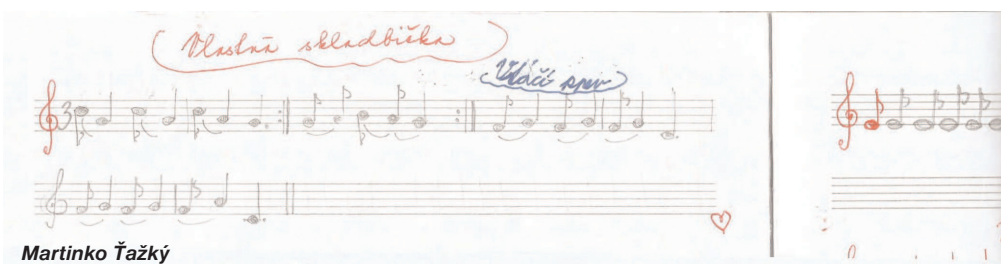
starostka obce

Dianka Dobrotová s maminkou 2.roč.

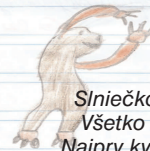

Dominika Orságová 2.roč.

Martinko Ťažký

Lastovičky prileteli
na drôty si posadali.
Starý medveď zobudil sa
a hneď beží napapať sa.

JAR

Slniečko sa prebudilo,
Všetko živé zobudilo.
Najprv kvietky snežienky,
Potom aj prvosienky.

Slnko má už veľké lúčky,
Rozkvitli už stromom púčiky.
Podbeľ z lúčky natrhaj,
Uvar z neho dobrý čaj!

Lastovičky prileteli,
Na drôty si posadali.
Starý medveď zobudil sa
A hneď beží napapať sa.

Srnka beží so srnčekom,
Srniec čaká za potokom.
Vrabeľ nad ním letí,
Čakajú ho deti.

Martin Ťažký 3.roč., Samko Plančár 2.roč.,
Tomík Cholvád 2.roč.

Keď sa príroda prebudiť

Slniečko sa zobudilo,
Po mráčku si pochodilo.
Slniečko spravilo kuk,
Na stromoch prebudilo každý puk.

Príroda je prebratá,
Prebudila zvieratá.
Všetko kvitne, krásne bzučí,
Príroda to má v náručí.

Vaneska Dutková 2.ročník

Naša príroda

Slniečko už pekne hreje,
na deti sa miho smeje.
Spoza mráčka zatancuje,
aj chorých potešuje.

A už rastú rastliny, volajú sa byliny.
Slniečko už vykúka, soplíky si vyfúka.

Ach, trávička sadená,
už si pekne zelená.
Lístky trávy vyrastajú
a pekne sa zelenajú.

Rodia sa mláďatká,
vyrastajú káčatká.
Hľadajú si potravu,
pre mláďatá,
pre mamu.

Dida Dobrotová 2.roč.,
Margaréta Cholvádová 2.roč.,
Michaela Cholvádová 4.roč.

Fašiangová veselica trvala do rána

Tohtoročné fašiangy vyšli celkom netradične a to hneď po Valentínovi v nedeľu 15.2.2015. Fašiangy po prvýkrát organizovalo OZ Malachovská škola spolu so Slovenským zväzom červeného kríža. Od skorého nedeľňajšieho rána fašiangovníci začali svoju tradičnú vykrúcačku po dedine od dolného konca.

Organizátorom mládežníkov bol ako vždy Martin Pál. Mládežníci od domu k domu chodili v sprievode ľudovej hudby a vykrúcali dievčatá, ženy, ale aj staré mamy. O 12 hod. sa v kultúrnom dome konalo vystúpenie detského folklórneho súboru Malachovčiek, kde detičky predviedli pekný fašiangový program. Vzápätí po vystúpení prišli fašiangovníci na prvú koledu. Bufet spolu s občerstvením fungoval už od 8 hod., no ľudia aj tak išli radšej ku konkurencii.

Predávalo sa aj jedlo ako párky, praženica, neskôr aj segedínsky guláš s knedľou, o ktoré sa postarali členky SZ ČK (Mária Brozmanová, Júlia Kukučková, Miroslava Kubišová, Mária Pálová a Anka Sedileková). O bufet sa striedavo postarali: Maroš Horník, Zuzana Púpavová, Mária Sláviková, Janka Kohárová, Evka Plančárová, Ľuba Kubišová, Lucia Jančová a Lucia Ferenc Gajdušková. O 18 hod. bola tradične druhá koleda a prišlo aj viac ľudí. Spoločne sme skonštatovali, že na koledy už chodí oveľa menej starších ľudí, ako to bývalo pred pár rokmi.

Fašiangová zábava s DJ Igorom začala o 20 hod. Pod kontrolou ju mala netradičná Security OZ Malachovská škola (Ivan, Maroš, Janko a Peťo) a vstupné vyberali sestry Lenka Kapustová a Livka Krnáčová. O Fašiangovú tombolu, ktorú

predávala Mária Sláviková, bol veľmi veľký záujem - predalo sa 746 lístkov!!! - určite na tom mala podiel aj prvá cena - televizor. Prvá maska prišla o 21:30 a postupne prichádzali ďalšie. Mohli ste vidieť Škóta, Saddáma Husajna, Turkyňa, Upírku, Býka a Ježibabu. Zabávalo sa až do skorého rána.

V pondelok 16.2.2015 ste sa v pohostinstve Kaktus od 17 hod. mohli zabaviť a zaspievať si spolu so živou hudbou. Utorok 17.2.2015 je už tradičný pochovávaním basy. Zábava začala o 20 hod., pomaly sa rozbiehala, predávali sa opäť tombolové lístky s prvou cenou - prasiatkom. Presne o 24 hod. sme pochovali basu spoločným spevom piesni Zahučali hory a Sadla muška na konárik. Úlohy farára sa po prvýkrát zhostil Marián Krnáč, a to naozaj veľmi dobre. Veď aj pani starostka podotkla: Prečo ho nemáme ešte v divadle?

Zo zisku sme obidve organizácie, Červený kríž aj OZ Malachovská škola, venovali obci každá po 50,- euro na obnovu krojov pre mládežníkov.

... príchod fašiangovníkov ...

Aktívne členky z červeného kríža

... vykrúcačka ...

**Fašiangy sa krátia,
už sa nenavrátia**

text a foto: Zuzana Púpavová

Činnosť OZ Klubu dôchodcov MALACHOVČAN

Na začiatok trocha múdrosti zo slovenského príslovia:

**Aprílový sneh pole hnojí, dážď požehnáva.
Ak je v apríli krásne, čiste, bude máj neprijemný iste.
Čo si apríl zazelení, máj mu to spáli,
čo si máj zazelení, to mu jún háji.
Dobry apríl, zlý máj.
Apríl zimný, daždivý, úroda nás navštíví.
Veľ'konočné dažde znamenajú suchý rok.
Čo do Ďura narastie, to po Ďure skape /24.4./
Na Marka uhorky do jarka /25.4./**

Prvého marca 2015 sa konala slávnostná výročná schôdza klubu. Minútu ticha sme si uctili pamiatku nášho člena Jána Klačana, ktorý opustil naše rady. Predsedníčka klubu Lydka Boďová zhodnotila našu činnosť za rok 2014. Našu členskú základňu tvorí 67 členov. Poďakovala členkám výboru za prácu, poďakovala členkám za pečenie zákuskov počas celého roka. Predstavte si, že sa ich napieklo 1980 kusov. Ako v malej cukrárni. Mária Dobrotová prečítala revíziu správu o hospodárení s finančnými prostriedkami za rok 2014.

Z oslavy Anky Krnáčovej

Starostka gratuluje jubilantom.

obcí, ktoré postretol rovnaký osud ako Kalištie. Múzeum SNP si každoročne pripomína tragické marcové udalosti, tento rok to bolo 70. výročie.

Touto cestou by som chcela vyzvať seniorov našej obce, aby vstúpili do našich radov a stali sa členmi nášho klubu dôchodcov. Radi ich privítame.

Text a foto : Elena Briedová, tajomníčka KD

Činnosť krúžku "Dobrej pohody" pri klube dôchodcov

Na novoročnom stretnutí 26. januára sme si odsúhlasili plán činnosti na prvý polrok 2015. Vo februári sme si na stretnutí urobili prednášku o pestovaní liečivých bylín a ich využití v kuchyni a v ľudovom liečiteľstve. V marci sme si pripomenuli MDŽ a dozvedeli sme sa niečo nové o čokoláde a jej využití. Obidve prednášky si pripravila Janka Žabková.

Keďže zima je dlhá, aby sme sa nenudili mali sme stretnutia dvakrát do mesiaca. Tieto sme si spestrili rôznymi spoločenskými hrami. Na aprílovom posedení si pripravujeme prednášku "Novinky našich balkónov a predzáhradiek". Odovzdáme si skúsenosti s pestovaním. Tešíme sa na spoločné stretnutie a na teplé počasie, ktoré nás láka von do prírody.

Text a foto : Janka Žabková, vedúca krúžku

... posedenie ...

Dikálne súpisy z 18. storočia v obci Malachov

Etapa neskorého feudalizmu do ktorého spadajú aj uvedené roky 1715-1720 bolo obdobím kedy sa ekonomika a celkový hospodársky rozvoj v Uhorsku dostával pomaly do priaznivej situácie. Reorganizácia pomerov v Uhorsku bola nevyhnutná pretože celé 17. storočie bolo poznačené protihabsburskými povstaniami uhorskej šľachty, vojnou s Osmanskou ríšou, náboženskými nepokojmi a s tým súvisiacim pustošením, rabovaním a ničením. Tieto udalosti zásadne ovplyvnili najmä život nepriviligovaného obyvateľstva, od ktorého boli vyžadované a vyberané dane a kontribúcie.

Daňový alebo tiež aj dikálny súpis nepriviligovaného obyvateľstva, ktorý mal stanovíť stály daňový základ, sa v Uhorsku uskutočnil v roku 1715 a považuje sa za vôbec prvý celouhorský súpis daňovníkov. Jeho cieľom bolo zistiť veľkosť zdaniteľného majetku tejto skupiny obyvateľstva. Mimo chodom tento rok si pripomíname 300. výročie od jeho realizácie.

Keďže výsledok súpisu z roku 1715 priniesol nízky počet ľudí schopných platiť daň, uskutočnil sa druhý súpis v roku 1720, ale ešte s horším výsledkom. Pre nás sú tieto súpisy cenné tým, že v nich boli štátom prvýkrát zaznamenané mená daňovníkov (hláv jednotlivých hospodárstiev) a ich majetkové pomery. A tak môžeme spoznať mená obyvateľov Malachova, ktorí podliehali zdaneniu. Malachovčania v obidvoch súpisoch vystupujú ako poddaní (sedliaci a želiari), ktorí obhospodarovali zverené pozemky. Napriek tomu že išlo o daňové súpisy na základe, ktorých nemôžeme zistiť presný počet obyvateľov Malachova v rokoch 1715 a 1720, sú významným dokladom vlastníckych pomerov, i keď treba zdôrazniť, že skutočnými vlastníkmi pôdy boli naďalej zemepáni.

V roku 1715 napočítali komisári v Malachove 8 domácností. Keďže daň bola v Uhorsku viazaná na osobu daňovníka, nie na pozemok, poznávame v tomto roku týchto daňovníkov: štyroch sedliakov Ján Lacik - richtár, Ján Klačan, Juraj Krnáč, Ján Roháč a štyroch želiarov Juraj Kapusta, Martin Kapusta, Ján Trebula, vdova Turčanová. Sedliaci obhospodarovali ornú pôdu o výseve 15 a 1/2 gbelov¹ a lúk pre 23 koscov². Sedliaci mali rozdielnu výmeru roli, richtár Ján Lacik o výseve 1 gbelu, Ján Klačan a Juraj Krnáč po 6 gbelov a Ján Roháč o výseve 2 a 1/2 gbelu. Rozloha lúk bola takmer rovnaká, Ján Lacik užíval lúky pre 5 koscov, ostatní traja sedliaci Ján Klačan, Juraj Krnáč a Ján Roháč mali lúky rovnako pre 6 koscov. Želiari nemali poľnohospodársku pôdu ani lúky. Konskriptori ďalej zaznamenali v poznámkach o obci nasledovné:

Táto dedina má polia rozdelené na dve časti³. Územie je neúrodné/na úrodu neplodné, lebo z vysiatia jedného gbelu tak ozimín ako jarín iba dva gbeli sa zadarili/urodili. Pretože lúky boli umiestnené na kopcoch, kvôli malému množstvu a vzácnosti trávy počítali z troch koscov iba jeden spoločný voz sena⁴. Pastviny majú dostatočné. Keďže bývali v susedstve už toľkokrát spomínaného mesta Banská Bystrica, svoje veci mohli rozpredávať pohodlne a menej prácne. Vlastné lesy na oheň majú dostatočné, na stavby s povolením zemepána⁵. Okrem vyššie vypočítaných benefícií nemajú žiadne iné, podliehajúce súpisu. Územie/choťár je hornatý, zem kamenitá a obrábanie/pestovanie nefahké.

Pre doplnenie v Malachove v tomto období fungoval dvojpoľný systém hospodárenia, o tom hovorí hneď prvá veta že polia sú rozdelené na dve časti. Je to spôsob hospodárenia s poľnohospodárskou pôdou, ktorého podstata spočívala v rozdelení choťára na dve časti. Obrábaná pôda sa striedala s úhorom v jednorokných intervaloch. Z celkovej rozlohy lúk ktorú dokázali pokosiť traja kosci za jeden deň, získali jeden voz sena. Drevo z lesov mohli voľne využívať na kúrenie v dostatočnom množstve, avšak ak ho chceli použiť na stavby domov, museli mať povolenie od zemepána.

Daňový súpis v roku 1715, pri ktorom sa zisťovala veľkosť majetku daňovníkov, ukázal nízky počet ľudí s takou veľkosťou majetku, z ktorého by mohli platiť daň. Preto uskutočnili roku 1720 revíziu daňového súpisu nepriviligovaného obyvateľstva s rovnakou metodikou súpisu, ale ešte s horším výsledkom pre možné príjmy štátu, ako dávala prvá verzia⁶. Výsledkom bol teda nižší počet daňovníkov, ako ich bolo v súpise v roku 1715. Preto pokles počtu zdanených roku 1720 nemožno považovať za celkový pokles počtu obyvateľstva v Malachove.

V roku 1720 mala obec 6 zdanených usadlostí. Za necelých 5 rokov sa do sedliackeho stavu dostalo 6 zdanených obyvateľov Juraj Kapusta - richtár, Ján Klačan, Ján Krnáč, Juraj Luptak, Martin Štetka, Juraj Majerský. Želiari sa v tomto roku v obci nespomínajú. Rozloha obhospodarovanej pôdy sa oproti roku 1715 zvýšila na 72 gbelov pôdy, naproti tomu sa znížila výmera lúk pre 16 koscov. Informácie o bonite pôdy a benefíciach obce nie sú

Possessio Malachov			
János Komáromi	15 1/2	23	
János Klačan	6	6	
János Krnáč	6	6	
János Roháč	2 1/4	6	
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			
János Kapusta			
János Majerský			
János Štetka			
János Luptak			
János Klačan			
János Krnáč			
János Roháč			
János Trebula			
János Turčanová			

Malachovskí poľovníci mali pestrý rok

Celú činnosť nášho poľovníckeho spolku riadi a usmerňuje výbor poľovníckeho spolku. Uplynulý rok bol pre náš poľovnícky spolok mimoriadne pestrý na rôzne akcie a podujatia, ktoré by sme Vám radi čitatelia radi pripomenuli.

1/ začiatok roka patrí už pravidelne činnosti, ktoré sa týkajú prikrmovania zveri. Náš poľovnícky spolok vlastní viacero poľovníckych zariadení, medzi ktoré sa zaraďujú hlavne krmelce pre raticovú zver a zásypy pre diviaky. Členovia spolku sa pravidelne starajú o prikrmovanie zveri v čase núdze a tiež o zlepšenie úživnosti revíru a životného prostredia celkovo.

Pri tejto činnosti odpracujú úctyhodné počty brigádnických hodín.

Rovnako aj pri každoročnej jarnej výsadbe rôznych druhov stromčekov. Vysádzali sme smrek, jedle, buky a duby v počte okolo 11 500 kusov. V uplynulom roku sme zalesňovali oblasti v nasledovných lokalitách: Žiar, Pod Nemeckým vrchom, na Cipkových jamách a v Kopanici pod koňiarňou. Všetko v katastri urbáru Malachov.

V letných mesiacoch patrí k našej hlavnej činnosti údržba a čistenie poľovníckych chodníkov v celom chotári „Ortúty“.

2/ v júni sme sa spolupodieľali na príprave „Dňa detí“. Pre deti sme pripravili stanovište so vzduchovkami, kde si deti mohli vyskúšať streľbu na cieľ, pod odborným dohľadom našich členov. Podľa neskorších ohlasov toto naše stanovište zaznamenalo úspech.

Rovnako v júni sa zástupcovia nášho poľovníckeho spolku zúčastnili medzinárodnej súťaže vo varení gulášu na Novohradských poľovníckych slávnostiach v Lučenci.

Neumiestnili sme sa síce na popredných miestach (asi sme dali málo štipľavej papriky), ale nadobudli sme nové skúsenosti a nadviazali nové kontakty.

3/ koncom augusta, ako vieme sa konali v našej obci „Dni obce Malachov“, v rámci ktorých sa už pravidelne uskutočňuje aj súťaž vo varení gulášu. Na tejto súťaži sme sa okrem iných zložiek zúčastnili aj my Poľovníci.

Pripravili sme 2 kotle guláša z diviaka a jeden kotol poľovníckeho jágere-

ku, o ktorý bol tiež veľký záujem, pretože už jeden a pol hodiny po uvarení sme nemali čo vydávať.

Okrem varenia gulášu sme na našom stanovišti mali aj mini výstavku trofejí a poľovníckych pomôcok. Vďaka patrí chlapcom Jánovi Kapustovi ml. a Julovi Oravcovi, ktorí dohliadali na strelecký kútik so vzduchovkami.

4/ v novembri sme organizovali v spolupráci s Okresnou poľovníckou komorou a Poľovným združením Selce – skúšky psov duričov. Tieto skúšky sa vykonali v rámci spoločnej poľovačky na diviačiu zver, za účasti viac než 100 poľovníkov a honcov. Skúšok týmto spôsobom sa zúčastnilo 11 psov. Poľovačka sa konala v oblastiach, ktoré sú súčasťou nášho poľovného revíru a to časť Kremnička a Horné Pršany.

Výsledkom poľovačky boli ulovené 3 ks diviačej zveri a 4 ks lišky.

Tieto akcie za zúčastnili aj členovia štábu televízie „Fishing & Hunting“, ktorý filmoval pribež lovu. Zástupcovia tejto televízie boli už viackrát zbierať filmový materiál aj z našej krásnej oblasti Ortúty. A už v januári 2015 sa na obrazovke tejto televízie odvysielal polhodinový zosrieh z natáčania na spoločnej poľovačke v našom revíri.

5/ ani kultúrne činnosti nie sú nášmu poľovníckemu spolku cudzie. Dôkazom toho je usporiadanie už 4. ročníka poľovníckej zábavy 29. 11. 2014, na ktorej sa až do skorých ranných hodín zabávalo viac ako 130 hostí. K dobrej nálade prispelo aj

vylosovanie cien v tombole, v ktorej 1. cenou bol mladý diviak. Veľká vďaka patrí sponzorom a kuchárovi Martinovi Dobrotovi, ktorý pripravil vynikajúce špeciality z diviny, na ktorých si pochutnávali naši zabávajúci sa hostia. Na záver chcem vyjadriť poďakovanie pánovi Petrovi Plajovi nielen za pomoc a ochotu pri prípravách a varení víťazného guláša počas dní obce, ale aj za aktívnej účasti na zabezpečení občerstvenia na novembrovej spoločnej poľovačke. Poďakovanie patrí aj pánovi Karolovi Kohútovi ml., jeho priateľke Erike a pani Murgašovej z Horných Pršian. V neposlednej rade ďakujeme všetkým nepoľovníkom, ktorí sa zúčastňujú na brigádach, alebo ako honci pri poľovačkách.

Za P O S Košiar - Milan Mojžiš, osvetový referent

ilustračné foto: autor

Záhradkári bilancovali

Dňa 21. 3. 2015 sa konala výročná členská schôdza Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov (ZO SZZ) v Malachove. Správou o činnosti bola zosumarizovaná práca záhradkárov v Malachove za rok 2014.

Počas uvedeného obdobia došlo ku zmene na funkcii predsedu Základnej organizácie, ktorej sa na základe zdravotných dôvodov vzdal jej dlhoročný predseda Ján Dobrota. Výročnou schôdzou bol do funkcie zvolený Ing. Jozef Žabka. Aj touto cestou chcem poďakovať Jánovi Dobrotovi za jeho 18-ročnú prácu vo funkcii predsedu, keď z rozpadajúceho sa spolku vybudoval fungujúcu a početnú organizáciu.

V roku 2014 sme vykonali brigády na skultivovanie nášho pozemku v Malých dolinkách, ako aj v starostlivosti o ovocný sad pri základnej škole v Malachove. V júni sme pre členov uvarili na ihrisku tradičný Janský guláš. V rámci akcie "Naj dedinka" sa členovia aktívne zúčastnili viacerých akcií. V súťaži vo varení gulášu sme pod vedením šéfkuchára Jána Dzurika obsadili pekné 3. miesto. V jeseni naša činnosť pokračovala v drvení a prešovaní jablák pre občanov obce. Akciu zabezpečoval Ján Dobrota ml. Pre občanov, ktorí prejavili záujem bola už po druhý rok zabezpečená odborná porada o vhodných ovocných stromoch a kroch do našich podmienok, spojená s objednávaním žiadaných druhov.

Vyvrhnutím našej sezóny bola výstava dopestovaného ovocia a zeleniny, ktorá sa konala dňa 12.1. 2014 v Kultúrnom dome v Malachove. Napriek nepriaznivému roku si naši členovia ale aj nečlenovia zväzu

záhradkárov čas a prišli vystaviť svoje výpestky. Vystavené exponáty hodnotila odborná porota Okresného výboru, na čele s predsedom Jozefom Adamov. Pripomeňme si víťazov:

najkrajšie jablko: Ing. Jozef Žabka
najkrajšia hruška: Ján Dobrota
najkrajšia zelenina: Tibor Kapusta
najkrajší stôl: Elenka Briedová

ZO SZZ v Malachove bude na nasledujúcich 5 rokov pracovať v tomto zložení:

Ing. Jozef Žabka - predseda
Dušan Cimerman - podpredseda
Milan Cimerman - hospodár
Ján Dobrota ml. - člen
Jolana Oravcová - členka

V našej organizácii by sme radi privítali nových členov. Mnohí, ktorí ste sa do Malachova prisťahovali a máte záujem o spoluprácu s nami a rovnako aj mladá dorastajúca generácia, môžete sa prihlásiť u predsedu, alebo hospodára ZO SZZ.

Predseda ZO SZZ
Ing. Jozef Žabka

Divadlo má nového šéfa

Na marcovej schôdzi (tohto roku) výboru nám pani Anka Klačanová oznámila, že končí vo funkcii vedúcej nášho divadelného súboru. Podľa jej vlastných slov je to preto, že nestíha Aj keď s ľútosťou, prijali sme jej rozhodnutie a rešpektujeme odôvodnenie. Za celé tie dlhé roky sa všestranne angažovala, robila a pomáhala všade tam, kde bolo treba, nepozerala sa, že to môže urobiť niekto iný. Navyše je dlhoročnou výbornou herečkou - tejto pozície sa nevzdala - a ja ako režisérka verím, že naša spolupráca neskončila a niečo pekné ešte spolu vytvoríme Dovolím si v mene svojom, aj v mene celého výboru Anke za všetku tú prácu, za jej stále vysmiatu tvár, za dobrú atmosféru, ktorú vnášala do súboru poďakovať a zaželať jej všetko dobré, pevné zdravie a nech sa jej dari.

Na "uvoľnenú stoličku" sme usadili zástupcu mladej generácie - Petra Terema. Dúfame, že v súbore vydrží dlhé desaťročia, že bude aktívne pracovať v prospech súboru a ako herec bude svoje umenie naďalej rozvíjať a zdokonaľovať. Želáme mu veľa zdraru, chuti a elánu do práce

Eva Gajdúšková

Peter Terem a Roman Sečkář

MAREC - MESIAC KNIHY

**Kniha je tichým, verným priateľom,
múdрым a dostupným radcom a trpezlivým učiteľom.**

Marec sa spája s príchodom jari, kedy sa celá príroda prebúdzá k novému životu. Marec sa nám tiež neodlučiteľne spája s knihami. Uplynulo 60 rokov odvtedy, ako bol vyhlásený marec za Mesiac knihy. V marci nastáva zvýšená aktivita všetkých, ktorí pracujú s knihami.

Kniha sprevádza človeka celým jeho životom už od nepamätí. Je prostriedkom vzdelávania, výchovy, poznávania aj zábavy.

Veľkú zásluhu na šírení vzdelanosti a osvety majú knižnice, či už mestské, obecné, školské alebo vedecké. Každá obec by mala mať svoju knižnicu. Malachov ju našťastie má a skutočne sa stáva zdrojom šírenia osvety a podporuje kultúrnosť v obci.

Občania obce majú možnosť navštevovať knižnicu každý pondelok v čase od 16:00 do 18:00 hodiny. Doba výpožičiek je jeden mesiac, no žiaľ niektorí čitatelia nepovažujú za povinnosť v danom termíne knihy vrátiť. Po dohode s knihovníčkou si každý čitateľ môže výpožičnú lehotu predĺžiť.

Každý rok sa dopĺňa knižný fond. Prispievateľom je Obecný úrad Malachov a tiež finančné prostriedky z členských príspevkov. V roku 2014 sa zakúpili knihy v hodnote 187,22 euro. Členské príspevky v roku 2015 zostávajú nezmenené. Dospelí 1 euro, deti do 15 rokov zadarmo.

V knižnici sú najviac vypožičiavané knihy od súčasných autoriek. Tematicky sú zamerané na problémy mladých ľudí, manželstvá prerušované stresujúcimi udalosťami a sklamaním v láske alebo odchodom do zahraničia za prácou.

Mladí študenti sa zameriavajú na klasickú literatúru napr. Hemingway, L.V.Tolstoj, Dostojevskij, Balzac, atď. U mužov sú obľúbené historické romány, literatúra faktu, cestopisy a najmä detektívky. Najviac čítané sú knihy od autora Michaela Connellyho dielo Kvapka, Deväť drakov a od slovenského autora Dominika Dána diela Studňa, Kráska a netvor alebo Popol všetkých zrovná. Naše čitateľky obľubujú diela slovenských autoriek. Sú to predovšetkým Gillerová, Kelleová-Vasilková, Brndiarová, Hamzová a veľmi obľúbená je aj motivačná literatúra najmä od autora Pavla Hírax Baričáka dielo Šlabikár šťastia. Je to kniha návrat k sebe, kniha odpustenia, pozitívneho myslenia, prevziať život do svojich rúk a

prevziať zodpovednosť za svoje činy. Dať deťom lásku a tie zmenia zajtrajšok. Zo svetovej literatúry si radi prečítajú knihy od autoriek Piltcherovej, Adlerovej, Steellovej, Bickmoreovej, Benzoniovej.

Dospievajúcej mládeži môžu byť vzorom dievčatá Janka a Peťka

Katreniakové a Andrejka Krnáčová, ktoré sú vždy milé a ochotné pomôcť pri práci v knižnici. Od samého vzniku knižnice máme aktívne čitateľky: Zuzku Bušovskú, Katku Ivančákovú, Anku Šimovú a Marienku Plajovú, ktorá nám už niekoľkokrát darovala aj knihy pre knižnicu. Ďalej sú to členky M. Oravcová, p.Slezáková, M. Dobrotová, L. Boďová, O. Kyseľová, maželia Kubišovci a ďalší. Ďakujem im za vzorné prístupovanie k výpožičkám. Ďalej by som chcela poďakovať p. učiteľke Ťažkej, ktorá navštevuje so žiakmi ZŠ Malachov obecnú knižnicu. Vďaka jej za to, robí záslužnú prácu. V

tomto roku nám pribudla nová čitateľka pani Ciglerová Monika, ktorá sa teší novým knihám, ktoré jej ja s radosťou v knižnici rada ponúknem.

V roku 2014 knižnicu v Malachove navštívilo 586 dospelých čitateľov a 126 detí, čo bolo spolu 712 návštevníkov knižnice a celkovo bolo vykonaných 1198 výpožičiek kníh. V minulom roku pribudlo do knižného fondu 156 kníh. K 31.12.2014 obsahuje knižnica 1999 kníh.

Do knižnice nám darovali väčšie množstvo kníh zo svojich domácich knižničiek štedrý darcovia, ktorými boli rodina Slivková, rodina Ličková a Giergiová z Malachova, za čo im srdečne ďakujem.

S pribúdajúcim množstvom kníh nám vznikli problémy, kam ich umiestniť či uskladniť tak, aby to vyzeralo dôstojne. Preto prosím Obecný úrad v Malachove o zakúpenie regálov pre knižnicu, za čo vopred ďakujem.

Na záver vyzývam občanov Malachova, ktorí zatiaľ nie sú našimi členmi, aby sa k nám pripojili a znásobili naše počty čitateľov. Veľmi sa teším a prijem ich s nadšením. Veď kniha je najlepším priateľom človeka.

**Kto nečíta knihy je na tom rovnako ako ten,
kto čítať nevie.**

(Murphy)

text a foto: knižníčka Mária Žabková

Ako sme určovali vek čerešní na Dieli

Celá akcia prebehla pod záštitou občianskeho združenia Malachovská dolina, z iniciatívy predsedu OZ Milana Smolíka. Zaujali nás dve staré čerešne, ktoré rastú na Dieli - na mieste dobre známom všetkým Malachovčanom. Popri čerešniach vedie pešia cesta na Suchý vrch. Je to miesto s krásnym výhľadom na okolie, miesto kde je možné skryť sa v tieni, pod konármi stromov. V budúcnosti by tu mohla byť vybudovaná turistická zastávka, vyhliadka, či lavička na odpočinutie. My sme sa rozhodli nazrieť priamo do vnútra starých čerešní a zistiť ich vek.

Tradičný spôsob ako odhadnúť vek stromu je spočítanie jeho letokruhov. Toto je možné dvomi spôsobmi. Prvá jednoduchšia metóda odoberania kmeňových kotúčov je v našom prípade nepoužiteľná, keďže strom by musel byť spílený. Druhou možnosťou, je takzvaná vývrtová metóda. Táto nemá v podstate žiadny negatívny vplyv na zdravie stromu. Dutým vrtákom, zvaným Presslerov nebožiec, sa z kmeňa stromu odoberie vzorka - vývrt. V kmeni sice zostane malý otvor, no strom si s ním dokáže poradiť. Vylučovaním miazgy ho pomaly zmenšuje a zaceluje. Z každého stromu sme odobrali dva vývrty z južnej aj zo severnej strany stromu.

Odbor vývrtov sme urobili na jeseň minulého roka. Zúčastnili sa na ňom naši priatelia zo Zvolena - lesníci Paľo Mezei a Milan Poniš, z "domorodcov" Milan Smolík, ja a môj syn Filipko. Sami sme sa presvedčili, že vytiahnuť vrták tenký ako ceruzka z kmeňa ovocného stromu s obvodom vyše 2 m nie je vôbec jednoduché a poriadne sme sa pri tom zapotili. Odoberaté vývrty boli odvezené do laboratória, kde sa museli nalepiť do drevených stojanov, vysušiť a zbrúsiť brúsnym papierom. Vek stromov bol stanovený spočítaním ročných kruhov prostredníctvom mikroskopu. Okrem toho boli zmerané aj šírky jednotlivých ročných kruhov (s presnosťou 0,01 milimetra). Výsledky boli vyhodnotené štatisticky a spracované tabuľkovo a graficky.

Prvý strom - ten bližšie k obci, bol v strede dutý, tým pádom vývrty z neho neboli úplné, čo komplikovalo situáciu a bolo treba urobiť doplnujúci výpočet chýbajúcich letokruhov. Vek prvého stromu bol nakoniec odhadnutý na 70 až 75 rokov. V prípade druhej čerešne - bližšie k Suchému vrchu sa nám podarilo odobrať úplné vývrty, pričom vývrt zo severnej strany sa podaril vynikajúco - bol odobratý v blízkosti chronologického stredu stromu tzv. stržňa. Vek druhej čerešne sa určil mikroskopickým spočítaním letokruhov na 80 až 85 rokov. Tento strom je

zdravší.

Každý strom má obdobie, kedy rastie rýchlejšie a aj obdobie, keď zas pomalšie. Podľa výsledkov meraní letokruhov sa dá povedať, že čerešne na Dieli rástli najrýchlejšie v 50-tych a 60-tych rokoch, čo potvrdzujú široké (7 až 8 milimetrov) ročné kruhy na južnej slnečnej strane kmeňov. Rast obidvoch stromov sa veľmi výrazne spomalil hlavne v rokoch 1996 až 2004, kedy boli

Výhrou sú finančné prostriedky, ktoré môžu byť použité na ošetrovanie stromu alebo úpravu jeho okolia.

Minulý rok vyhrala anketu 200 ročná Moruša zo Senice. Aby mohli malachovské čerešne bojovať aj s takýmito "obrami", musíme ich čo najlepšie propagovať. Preto sa snažíme pozbierať o nich čo najviac informácií. Zatiaľ máme iba málo správ. V Malachove žije veľa pamätníkov minulých dôb, ktorí si

Čerešne na Dieli (Veľkonočná nedeľa r. 2015)

letokruhy široké iba 2 milimetre. Nanešťastie, tento nepriaznivý vývoj pokračuje až do súčasnosti, i keď po r. 2005 došlo k čiastočnej obnove a čerešne začali nakrátko znovu rásť rýchlejšie. Ak by sme chceli obidva stromy porovnať, mohli by sme povedať, že druhá čerešňa rástla počas celého obdobia svojho života o čosi rýchlejšie.

Receptom na to, ako zlepšiť celkovú kondíciu stromov a predĺžiť ich životnosť je ich ochrana a pravidelné ošetrovanie ich kmeňov. Ďalším krokom OZ Malachovská dolina bude prihlásenie čerešní do ankety Strom roka 2015. Anketu organizuje nadácia Ekopolis a jej cieľom je upozorniť na krásu a hodnotu stromov a vzbudiť záujem ľudí o životné prostredie. Určená komisia vyberie spomedzi všetkých prihlásených stromov 12 finalistov, za ktorých bude možné hlasovať.

možno spomenúť na niečo zaujímavé z histórie týchto stromov, prípadne z histórie miesta, kde rastú. Veľmi radi uvítame aj príbeh, ktorý sa spája s čerešňami, alebo dôvod, pre ktorý sú Vám tieto stromy alebo miesto blízke. Budeme vďační za akékoľvek informácie. Uzavierka prihlášok ankety o strom roka 2015 je 11. mája.

Odhadnutý vek stromov je veľmi vzácnou a zaujímavou informáciou. Týmto by som sa chcel poďakovať všetkým, ktorí sa na tejto akcii podieľali. Veľké poďakovanie patrí hlavne Ing. Pavlovi Mezeiovi PhD. a Ing. Denise Sedmákovéj z Ústavu ekológie lesa Slovenskej akadémie vied vo Zvolene, ktorí zabezpečili odber vývrtových vzoriek, analýzy v laboratóriu a ich vyhodnotenie.

Text: Adam Lichý, odborná spolupráca: Pavel Mezei a Denisa Sedmáková

Termíny uzávierky, zmeny a kontakty do Malachovských novín

Vážení Malachovčania a prispievatelia do Malachovských novín. Rada by som vám dala do pozornosti pár ZMIEN týkajúcich sa novín. Termíny uzávierky pre príspevky do novín:

Malachovské noviny - SEPTEMBER
uzávierka - 4.9.2015

Malachovské noviny - DECEMBER
uzávierka - 10.12.2015

Príspevky, ktoré budú doručené po termíne uzávierky prechádzajú automaticky do ďalšieho čísla. Termíny sme konzultovali s vedníkom obce.

NOVINKY
Do novín pribudnú nové rubriky:

Zdravotné okienko
Zaslúžia si pochvalu - pochvalné okienko
Tak toto NIE! - kritické okienko

Z tvorby našich detí - budeme uverejňovať kresby, básne a malé dielka našich detí, príspevky posielajte mailom vo formáte JPG.

NOVÁ E-MAILOVÁ adresa pre príspevky do Malachovských novín je:
malachovnoviny@gmail.com
Teším sa na vaše príspevky

Jana Bušovská

Usmernenie pri triedení a ukladaní druhotných surovín

Upozornenie:

Ťažký stavebný odpad neumiestňujte do kuka nádob, ani do kontajnerov, umiestnených na otočke autobusu, ktoré sú určené len na bežný domový odpad. Vyprázdňuje a odváža ich firma Pufeko, ktorá nemá prispôbené nákladné priestory vo svojich autách na takýto odpad. Vysypanie ťažkého odpadu do zberovej nádoby vozidla poškodzuje vnútorný priestor týchto áut a preto ak sa nachádza v týchto nádobách stavebný odpad, kontajnery a kuka nádoby nám odvozca odmietne vyprázdiť.

Práve toto sa stalo na konečnej zastávke autobusu, keď kontajnery na bežný ľahký odpad boli naplnené ťažkým stavebným odpadom a tak sa obsah tých nádob musel prekladať do veľkých kontajnerov, ktoré sú na to určené a odvážané firmou Icko.

V prípade väčšieho množstva stavebného odpadu (rekonštrukcia domu, vypratávanie domu) si na vlastné náklady zabezpečí občan odvoz odpadu sám objednaním kontajnera od firmy Icko, príp. cez obecný úrad.

Druh odpadu	Miesto zberu	Čas zberu
Železný šrot	stojisko kontajnerov pred Určinou	každú stredu, apríl-október 8.00 – 11.00 15.00 – 18.00
Sklo, sklené črepy	stojisko kontajnerov obchod Jednota konečná zastávka	každú stredu, apríl-október 8.00 – 11.00 15.00 – 18.00 ostatné miesta počas celého roka
Elektronický odpad	stojisko kontajnerov pred Určinou	každú stredu, apríl-október 8.00 – 11.00 15.00 – 18.00
Biologický odpad	kompostovať na vlastných pozemkoch	
Pneumatiky	stojisko kontajnerov	apríl 2015 jednorázový zber, odvoz 4.5.2015
Plasty	Zber vo vreciach priamo z domov	1. pracovný pondelok v mesiaci
Nadrozmerný odpad, drobný stavebný odpad	stojisko kontajnerov pred Určinou	každú stredu, apríl-október 8.00 – 11.00 15.00 – 18.00

Na záver upozorňujeme podnikateľov, aby do zberných nádob, určených pre občanov Malachova, neumiestňovali odpad, ktorý vzniká pri ich podnikaní.

ObÚ

Vyberáme z matriky

(stav k 15.04.2015)

Celkový stav obyvateľstva v Malachove: 1107 obyvateľov, z toho 548 mužov a 559 žien.

Zoznam detí narodených od septembra 2014

Adam Uram, nar. 17.2.2015, matka Ing. Mária Uramová, Bučinová 39
Patrik Pohorelec, nar. 24.2.2015, matka Lenka Pohorelcová, Bučinová 17
Adriana Fehérová, nar. 26.2.2015, matka Ing. Ivana Fehérová, Banická 41
Jakub Sečkář, nar. 2.3.2015, matka MUDr. Barbora Sečkářová, Ortútska 62
Rodičom blahoželáme!

JUBILANTI

	Dát. narodenia	Vek	Bydlisko
Krnáčová Anna	19.1.1935	80	Ortútska 166
Sečkářová Anna	24.1.1935	80	Banická 7
Dobrotová Mária	31.1.1935	80	Banická 14
Kapustová Lýdia	3.1.1940	75	Ortútska 28
Kačmariková Oľga	23.2.1935	80	Banická 104
Dzúrik Matej	3.4.1945	70	Ortútska 10
Štesko Ondrej	8.4.1945	70	Ortútska 214
Homola Juraj	21.4.1940	75	Ortútska 14

OPUSTILI NÁS

	Vek	Dát. úmrtia	Posledné bydlisko
Miloš Kapusta	48 r.	19.1.2015	Ortútska 118
Eva Plajová	91 r.,	18.2.2015	Banická 31
Anna Skřivánková	88 r.,	22.2.2015	Banická 15
Ján Klačan	77 r.,	26.2.2015	Banická 87
Helena Kapustová	92 r.,	20.3.2015	Ortútska 130
Anna Kartíková	88 r.,	31.3.2015	Ortútska 10

ODVOZ KOMUNÁLNEHO ODPADU NA I. polrok r. 2015

27.04.2015 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní

04.05.2015 - 1 x 7 dní

11.05.2015 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní

18.05.2015 - 1 x 7 dní

25.05.2015 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní

01.06.2015 - 1 x 7 dní

08.06.2015 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní, 1 x 28 dní

15.06.2015 - 1 x 7 dní,

22.06.2015 - 1 x 7 dní, 1 x 14 dní

29.06.2015 - 1 x 7 dní

Odvoz plastov je vždy prvý pondelok v mesiaci.
Zmena termínu v plánovanom vývoze bude včas oznámená.

Malachovské noviny, roč. IX, č. 1/2015

Občasník vydáva: Obecný úrad Malachov v spolupráci s občianskymi združeniami pôsobiacimi v Malachove, ISSN 1339D1798

Sídlo vydavateľa: Ortútska 145, 974 05 Malachov, **IČO vydavateľa:** IČO 00 620 891,

Registovaný: Ministerstvom kultúry SR pod č. EV 4270/11, farebná verzia vo formáte pdf na www.malachov.sk,

Číslo redakčne pripravila: Bc. Jana Bušovská, e-mail: malachovnoviny@gmail.com, kontakt: 0911 25 11 09.

Grafická úprava: BUBU cestovná kancelária, s.r.o. **Tlač:** DALIBB, s.r.o., Redakcia si vyhradzuje právo krátenia a úpravy rukopisov!